Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
Yıl: 2026, Cilt: 15, Sayı: 1, Sayfalar: 66–77
https://dergipark.org.tr/tr/pub/amauefd

Araştırma Makalesi

Tarih Konularının Öğretimine İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri

Tuğçe Gamze İşçi [1a], Ayşegül Dönmez [2], Kubilay Yazıcı [3]

[1] Bağımsız Araştırmacı, Niğde, Türkiye, ORCID: 0000-0002-0287-9886

[2] Gazi Eğitim Fakültesi, Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye, ORCID: 0000-0002-5074-6295

[3] Eğitim Fakültesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde, Türkiye, ORCID: 0000-0002-6057-8192

Öz

Bu çalışma, sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarih konularının öğretimine ilişkin algı ve deneyimlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımına dayalı olarak olgubilim deseni çerçevesinde yürütülmüştür. Çalışma grubunu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme ile belirlenen sekiz sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler, öğretmenlerin görüşlerini derinlemesine ortaya koymak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen nitel veriler içerik analizi ile sistematik olarak çözümlenmiş ve bulgular temalar altında sunulmuştur. Araştırma sonuçları, harita ve görsel materyallerin tarih konularını daha somut ve anlaşılır hâle getirdiğini ve öğrencilerin ilgisini artırdığını göstermektedir. Ayrıca tarihî karakterlerin kullanımı, öğrencilerin tarih konularına yönelik merakını ve derse olan ilgisini güçlendirmektedir. Bununla birlikte, ders süresinin yetersizliği, bazı konuların öğrenci düzeyine uygun olmaması, sosyal bilgilerin LGS gibi merkezi sınavlarda yer almaması ve tarih konularına verilen önemin düşük olması gibi çeşitli sorunlar belirlenmiştir. Katılımcılar, tarih öğretiminin etkililiğinin artırılması için ilgi çekici materyallerin geliştirilmesi, sanal müze uygulamalarının yaygınlaştırılması, öğretim programının kronolojik olarak düzenlenmesi, ders saatlerinin artırılması ve daha fazla görsel içeriğe yer verilmesi gerektiğini önermiştir.

Makale Geçmişi:
Alındı: 23/11/2025

Revize Edildi: 19/02/2026

Kabul Edildi: 25/02/2026

Anahtar Kelimeler:
Sosyal Bilgiler, Tarih Öğretimi, Tarih Konuları, Öğretmen Görüşü, Fenomoloji

Atıf için:

İşçi, T. G., Dönmez, A. ve Yazıcı, K. (2026). Tarih konularının öğretimine ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15*(1), 66-77. https://dergipark.org.tr/tr/pub/amauefd

[a]Sorumlu Yazar Tuğçe Gamze İşçi ✉ tugcegamzeisci@gmail.com
e-ISSN: 2146-7811, ©2026 Yazar(lar) | Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 (CC BY-NC) International License | Amasya Üniversitesi

Amasya Education Journal
Year: 2026, Vol: 15, No: 1, Pages: 66–77
https://dergipark.org.tr/en/pub/amauefd

Research Article

Social Studies Teachers' Views on Teaching History Subjects

Tuğçe Gamze İşçi [1a], Ayşegül Dönmez [2], Kubilay Yazıcı [3]

[1] Independent Researcher, Niğde, Turkey, ORCID: 0000-0002-0287-9886

[2] Faculty of Education Gazi, University, Ankara, Turkey, ORCID: 0000-0002-5074-6295

[3] Faculty of Education, Niğde Ömer Halisdemir University, Niğde, Turkey, ORCID: 0000-0002-6057-8192

Abstract

This study aims to explore social studies teachers' perceptions and experiences regarding the teaching of history topics. The research was conducted using a qualitative approach within a phenomenological design. The study group consisted of eight social studies teachers selected through convenience sampling, one of the purposive sampling methods. Data were collected through a semi-structured interview form to obtain in-depth insights into teachers' views. The qualitative data were analyzed systematically using content analysis, and the findings were organized under themes. The results indicated that maps and visual materials play a crucial role in making history topics more concrete, understandable, and engaging for students. In addition, the use of historical characters was found to increase students' curiosity and interest in both history topics and the course. However, several challenges were identified, including insufficient lesson time, the mismatch between some topics and students' levels, the exclusion of social studies from high-stakes exams such as LGS, and the low emphasis on history reducing students' motivation. Participants suggested that the effectiveness of history teaching could be enhanced by developing more engaging materials, expanding virtual museum opportunities, reorganizing the curriculum in chronological order, increasing lesson hours, and incorporating more visual content.

Article History:
Received: 23/11/2025

Revised: 19/02/2026

Accepted: 25/02/2026

Keywords:
Social Studies, History Teaching, History Topics, Teacher Perspectives, Phenomenology

,

To cite this article:

İşçi, T. G., Dönmez, A. ve Yazıcı, K. (2026). Social Studies Teachers' views on teaching history subjects. *Amasya Education Journal, 15*(1), 66-77. https://dergipark.org.tr/en/pub/amauefd

[a]Corresponding Author Tuğçe Gamze İşçi ✉ tugcegamzeisci@gmail.com
e-ISSN: 2146-7811, ©2026 Author(s) | Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 (CC BY-NC) International License | Amasya University

Giriş

İnsanların geçmişte nasıl yaşadığı, hangi fikirleri uygulamaya geçirdiği ve bunların sonucunda nelerle karşılaştığı gibi sorulara yanıt araması (Köstüklü, 2004) bir bilim dalı olarak Tarih'i karşımıza çıkarmaktadır. Tarih, zaman ve mekân ögeleriyle birlikte geçmişte yaşanan olaylar, durumlar ve süreçler ile ilgili bir dizi durumu objektif bir şekilde günümüze ışık tutarak anlatan sosyal bir dilim dalı olarak ifade edilmektedir (Yılmaz, 2008). Zaman içerisinde farklı tarih anlayışlarının gelişmesi, devletlerin kendi ideolojilerine ve düşünce sistemlerine uygun tipte vatandaş yetiştirmek amacıyla tarih eğitimi verme gereksinimi de ortaya çıkarmıştır (Sadık-Yılmaz ve Avcı, 2018). Çünkü, Köksal'ın (2007) da ifade ettiği gibi geçmiş olayların sistemli bilgi birikimine dönüşerek öğretim nesnesi haline gelmesi hem bireylerin hem de toplumların geleceklerini doğrudan etkileyecektir. Bu durum ise dünyanın farklı ülkelerinde farklı sınıf seviyelerinde belirli programlar dahilinde tarih derslerinin verilmesinde etkili olmuştur.

Günümüzde bilim ve teknolojinin gelişimiyle birlikte öğrenen insan profilinin değişmesi tarih öğretim anlayışının da değişmesine neden olmuştur. Bir başka ifadeyle bireyin kendi bilgisini oluşturarak kendi öğrenmesini gerçekleştirmesi ve geliştirmesi anlamına gelen yeni bir tarih öğretimi yaklaşımı önem kazanmıştır (Avcı-Akçalı ve Aslan, 2016). Öğretim programlarına ve pedagojik temellere göre öğretmenlerin rehberliğinde yürütülen tarih dersleriyle (Keleşzade vd., 2018) öğrencilerden önemli bilgileri edinmelerinin yanı sıra düşünme, yorumlama ve analiz etme gibi çeşitli üst düzey becerileri kazanmaları da hedeflenmektedir (Keleşoğlu ve Yiğit, 2017). Çünkü bu becerilere sahip olan öğrencilerle toplumsal problemlere karşı duyarlı, farkındalıkları güçlü, sorgulayan ve çözüm üreten bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Tarih öğretimi kapsamında çocuklara tarih öğretilmesinin en önemli sebebi, onların ait oldukları grubun geçmişine saygı duymalarını sağlamak olmuştur (Topal vd., 2020).

Tarih eğitiminden beklenen hedeflere ulaşılabilmesinin okullarda verilen tarih öğretiminin niteliği ile yakından ilgili olduğu düşünülmektedir. Alan yazında yer alan çalışmalarda tarih eğitiminin hedeflerine ulaşmada çeşitli sorunların yaşandığına yönelik bulgulara yer verilmiştir (Keleşzade vd., 2018). Avcı-Akçalı ve Aslan (2016) tarafından Türkiye'de uzun yıllardır eğitim kurumlarında verilen tarih eğitiminin, amaçlanan hedeflere ulaşma noktasında yetersiz kaldığı ve tarih eğitimine yönelik eleştirilerin odak noktası olduğu dile getirilmiştir. Sosyal bilimlerin önemli disiplinlerinden biri olan tarihin, ilk ve orta öğretim düzeyinde soyut ve öğretmen merkezli bir anlayışla öğretilmeye çalışılması, bu alanda önemli problemlerin yaşanmasına neden olmaktadır (Bal, 2014; Demircioğlu, 2007; Hali, 2014; Topçu, 2016; Yıldız, 2003). Tarih öğretiminin "sınıf-öğretmen-ders kitabı" sarmalından kurtarılarak ilgi çekici ve eğlenceli hale getirilmesi gerektiği dile getirilmektedir. Bu amaç doğrultusunda ise eğitim-öğretim sürecinde farklı öğretim yaklaşım ve materyallerin kullanılmasının anlamlı öğrenmelerin gerçekleşmesinin sağlanabileceği ifade edilmektedir (Avcı-Akçalı, 2015). Şengül-Bircan ve Safran'a (2013) göre tarih öğretiminin niteliğini artırmada dikkat edilmesi gereken diğer hususlar ise öğretmenler tarafından uygun öğretim ortamlarının oluşturması, doğru ölçme-değerlendirme ve yöntem/tekniklerin kullanılmasıdır.

Cumhuriyet döneminde gerçekleştirilen tarih eğitimi incelendiğinde tarih konularının kimi zaman doğrudan dersler şeklinde kimi zaman ise çeşitli derslerin içeriklerinde ele alındığı görülmektedir. Ortaokul düzeyinde tarih dersleri, 1924, 1926, 1936, 1948 programlarında tek disiplinli anlayışla "Tarih" adıyla, 1962 programında "Toplum ve Ülke İncelemeleri" (Çatak, 2015), 1968 yılından itibaren ise "Sosyal Bilgiler" adıyla disiplinlerarası bir anlayışla verilmeye başlanmıştır (Turan, 2016). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarih konularının öğretimindeki deneyimleri ise tarih öğretiminin niteliğini arttırmak için neler yapılabileceğine dair yol gösterecektir. Bu bağlamda gerçekleştirilen bu çalışmayla sosyal bilgiler derslerinde yer alan tarih konularının öğretimine yönelik öğretmenlerin görüşlerinin çeşitli boyutlarla incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırmanın deseni

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan olgubilim (fenomenoloji) deseni temel alınarak gerçekleştirilmiştir. Olgubilim, bireylerin belirli bir olguya ilişkin yaşantılarını, algılarını ve bu olguya yükledikleri anlamları sistematik biçimde ortaya çıkarmayı amaçlayan bir yaklaşımdır. Bu desen, bireylerin deneyimledikleri dünyayı betimleyerek söz konusu deneyimlerin özünü ve olgunun altında yatan ortak temaları anlamaya odaklanır (Rose vd., 1995). Fenomenolojik çalışmalarda genellikle iki temel soruya yanıt aranır: Bireyler ilgili olguyu nasıl algılamakta ve deneyimlemektedir? Bu deneyimler

hangi bağlamlarda ve koşullarda ortaya çıkmaktadır? (Cresswell, 2013). Bu araştırmada da sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarih öğretimine yönelik yaşantılarını ve bu yaşantılara ilişkin değerlendirmelerini derinlemesine incelemek amaçlandığından, olgubilim deseni çalışmanın niteliğine en uygun yaklaşım olarak tercih edilmiştir.

Çalışma grubu

2023-2024 eğitim-öğretim yılında Niğde/Merkez'de Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak devlet okullarında görev yapan 8 sosyal bilgiler öğretmeni araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubunun oluşturulmasında amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme tercih edilmiştir. Kolay ulaşılabilir örnekleme, araştırmacının erişiminin kolay olduğu, zaman ve maliyet açısından avantaj sağlayan bireyleri örnekleme dâhil etmesine dayanan bir yöntemdir. Bu yöntemde örneklem, araştırmacının bulunduğu ortamda kolaylıkla erişebildiği katılımcılardan oluşturulur ve özellikle nitel araştırmalarda sıklıkla tercih edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu araştırma için Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 08/12/2023 tarihli, 448325 sayılı yazı ve etik kurul karar sayısı ile gerekli izin alınmıştır.

Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla, sosyal bilgiler öğretmenlerinin güncellenen tarih konularının öğretimine ilişkin görüşlerini ortaya koymaya yönelik sorular içeren yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, özellikle nitel ve karma araştırmalarda tercih edilen, araştırmacı tarafından önceden hazırlanan soru setinin katılımcılara yöneltildiği ve verilen yanıtlar doğrultusunda esnek biçimde ilerleyebilen bir veri toplama tekniğidir (Sönmez ve Alacapınar, 2011). Bu çalışmada görüşme formunun oluşturulması sürecinde öncelikle araştırmacılar tarafından taslak sorular hazırlanmış, ardından formun kapsam geçerliğini sağlamak amacıyla Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapan iki öğretim üyesi ile Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı'nda görev yapan iki öğretim üyesinden uzman görüşü talep edilmiştir. Gelen dönütler doğrultusunda tekrar düzenlenen yarı yapılandırılmış görüşme formu dil uygunluğunun kontrolü için Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim dalında görev yapan 1 öğretim üyesine sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu katılımcılara yöneltilmek üzere son halini almıştır.

Verilerin toplanması ve analizi

Araştırmanın yürütülebilmesi için Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Etik Kurul Komitesi'nden gerekli etik onay alınmış, ardından veri toplama sürecine geçilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen nitel veriler, betimsel analiz sürecinden geçirilerek çözümlenmiştir. Betimsel analizde veriler, önceden belirlenen temalar altına yerleştirilirken; içerik analizinde veriden kodlara ait alt tema ve temaların çıkarılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Betimsel analiz sürecinde veriler önceden belirlenen temalar doğrultusunda düzenlenmiş; içerik analizinde ise verilerden hareketle kodlar oluşturulmuş, bu kodlar benzerlik ve farklılıklarına göre alt temalar ve temalar altında toplanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Analiz sürecinin tüm aşamalarında temalar, alt temalar ve kodlar arasındaki ilişkiler dikkatle incelenmiş; bulguların iç tutarlılığını sağlamak ve anlamlı bir bütünlük oluşturmak amacıyla sürekli karşılaştırmalar yapılmıştır.

Araştırma sürecinde hem veri toplama hem de veri analizi aşamalarında araştırmacı önyargılarından kaçınmaya özen gösterilmiş, nesnelliği korumaya yönelik önlemler alınmıştır. Katılımcıların kimlik bilgileri gizlilik ilkesine bağlı kalınarak korunmuş ve öğretmenler K1, K2 … K8 biçiminde kodlanmıştır. Görüşmelerden elde edilen doğrudan alıntılar, bulguları desteklemek ve yorumların geçerliliğini güçlendirmek amacıyla ilgili temalar altında sunulmuştur.

Ayrıca, analiz sürecinin güvenirliğini artırmak için kodlama işlemi bağımsız bir araştırmacı tarafından da incelenmiş; iki araştırmacı arasındaki görüş birliği değerlendirilerek analizlerin tutarlılığı sağlanmaya çalışılmıştır. Bu uygulama, araştırmanın güvenirliğini yükseltmeye ve yorumların sağlam temellere dayandırılmasına katkı sunmuştur.

Etik prosedürler

Bu araştırma için Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 08/12/2023 tarihli ve 448325 sayılı yazı ile gerekli etik izin alınmıştır. Araştırma sürecinin tüm aşamalarında bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyulmuştur.

Bulgular

Tarih konularının öğretiminde harita kullanımı

Katılımcılara "Sizce sosyal bilgilerde yer alan tarih konularının öğretiminde haritaların yeri nedir?" sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların vermiş oldukları yanıtlara göre oluşturulan kodlar Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. "Tarih Konularının Öğretiminde Harita Kullanımı" Temasına İlişkin Bulgular

Tema	Kodlar	Katılımcılar	Açıklama
Tarih Konularının Öğretiminde Harita Kullanımı	Haritaların vazgeçilmezliği	K1, K6	Haritaların bazı tarih konularında zorunlu olduğu, coğrafi koşullar bilinmediğinde olayların doğru anlaşılamayacağı belirtilmiştir.
	Öğrenmeyi kolaylaştırma	K2, K3, K5, K7, K8	Harita üzerinde anlatımın öğrencilerin konuyu daha iyi kavramasını sağladığı; haritanın bilgiyi somutlaştırarak kalıcılığı artırdığı ifade edilmiştir.
	Konu–mekân ilişkisini kurma	K1, K6	Tarihi olayların geçtiği yerlerin bilinmesinin yorumlama becerisini artırdığı, mekân–olay bağlantısının güçlendiği belirtilmiştir.
	Somutlaştırma	K4, K6, K8	Haritaların soyut tarih konularını somut hâle getirerek öğrenmeyi kolaylaştırdığı vurgulanmıştır.
	Görsel hafıza ve kalıcılığı artırma	K4, K8	Haritaların görsel hafızayı desteklediği, bilgilerin daha hızlı hatırlandığı belirtilmiştir.
	Harita becerilerini geliştirme	K6, K7	Öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal gelişimlerini desteklediği, harita okuma ve yorumlama becerilerini geliştirdiği dile getirilmiştir.
	Göç, ticaret ve keşif yollarını anlama	K6, K7	Türk göçleri, Kavimler Göçü, İpek ve Baharat Yolları gibi konuların harita desteğiyle somutlaştırılarak daha iyi kavrandığı ifade edilmiştir.
	Ezberden uzaklaşma ve yorumlama	K8	Haritaların ezberci öğrenmeden uzaklaştırarak öğrencinin tarihsel olayları yorumlama becerisini güçlendirdiği belirtilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde ilgili soruya katılımcıların vermiş oldukları yanıtların tarih konularının öğretiminde haritaların önemli bir araç olduğu, haritalar ile öğrencilerin konuları daha iyi öğrendiği, tarihi konu ile mekân arasında bağlantı sağlandığı, konuları somutlaştırdığı, harita kullanma becerilerinin geliştiği bulgularına ulaşılmıştır. Konuya ilişkin K1 rumuzlu öğretmen "Haritalar bazı konularda olmazsa olmaz. Olayın geçtiği yer, coğrafi şartlar tarihi olaylarda sonucun gidişatını değiştirebilir. Coğrafi şartlar bilinmezse savaşlar kaybedilebilir." yorumu ile haritaların tarih öğretimindeki öneminden bahsetmiştir. K2, K3, K5 ve K7 rumuzlu öğretmenler haritaların tarih konularının öğretiminde önemli olduğundan ve tarih konularının harita üzerinde anlatıldığında öğrencilerin konuyu daha iyi anladıklarını belirtmişlerdir. K4 rumuzlu öğretmen "Görsel hafıza, öğrenmeyi kalıcı hale getirdiği için tarih konularının öğretiminde harita kullanımı çok önemlidir. Öğrendikleri tarihi bilgiyi haritalar ile pekiştiren öğrenciler olaylar arasındaki bağlantıyı daha iyi kuruyorlar. Konuyu tekrarlarken daha çabuk hatırlıyorlar." ifadesiyle; K6 rumuzlu öğretmen ise "Öğrencilerin bilişsel duyuşsal becerilerini geliştirir. Harita kullanım becerisi gelişir. Devletlerin hangi devletlerle yaşadığı dönemleri kestirir. Türk devletlerinin hakimiyet alanlarını ve göç yollarını görsel hafızasında tutar. Coğrafi keşifler, Türk göçleri, Kavimler göçü, ipek, baharat ve ticaret yollarını somutlaştırarak öğrenir" görüşüyle haritaların tarih öğretimindeki yerini örneklerle açıklamışlardır. K8 rumuzlu öğretmen ise "Haritalar oldukça önemlidir, öğrenciler konuyu daha iyi kavramış oluyor. Konu soyut olmaktan çıkıp somut hale geliyor. Harita ayrıca ezbercilikten kurtarıp yer öğrenmeyi, öğrencinin olayları daha iyi yorumlamasını sağlıyor." görüşüyle haritaların tarih öğretimindeki önemine değinmiştir.

Tarih konularının öğretiminde görsel öge kullanımı

"Sizce görsellerin (fotoğraf, tablo, grafik vb.) sosyal bilgilerde yer alan tarih konularının öğretimindeki yeri nedir?" sorusu katılımcılara yöneltilmiştir. Katılımcı öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplara ilişkin verilerin analizinden elde edilen bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. "Tarih Konularının Öğretiminde Görsel Öge Kullanımı" Temasına İlişkin Bulgular

Tema	Kodlar	Katılımcılar	Açıklama
Tarih Konularının Öğretiminde Görsel Öge Kullanımı	Somutlaştırma	K1, K3, K4, K6	Görseller tarihsel bilgilerin soyutluktan çıkarılarak somut hâle gelmesini sağlamaktadır.
	Dersi sevdirme	K2	Görsellerin dersin ilgi çekici hâle gelmesine katkı sunduğu belirtilmiştir.
	Kalıcı öğrenme	K3, K4, K6	Görsellerin hatırlamayı kolaylaştırdığı ve öğrenmenin uzun süreli olmasını desteklediği ifade edilmiştir.
	Merak uyandırma	K3, K5, K6	Fotoğraf ve benzeri görsellerin öğrencinin dikkatini çektiği, ilgi ve merakı artırdığı dile getirilmiştir.
	Üst düzey düşünme becerilerini geliştirme	K1, K4, K6	Grafik ve tabloların analiz-etme, değerlendirme gibi bilişsel becerileri geliştirdiği belirtilmiştir.
	Etkili tarih öğretimi	K3, K4, K6	Görsel materyallerin tarih konularının anlaşılmasını kolaylaştırdığı ve öğrenmeyi desteklediği vurgulanmıştır.

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların görsel ögelerin sosyal bilgiler dersi, tarih konularının öğretiminde kullanılmasının öğrencilerin konuyu somutlaştırmalarında, tarih öğretiminde, dersi sevdirmede, kalıcı öğrenme sağlamada, merak uyandırmada etkili olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Konuya ilişkin K3 rumuzlu öğretmen "Sosyal bilgiler ve tarih öğretimini görseller kolaylaştırır ve dersi sevdirir. Bazı durumlarda çarpıcı bir fotoğraf kitaptaki bir bilgiden daha fazla iz bırakabilir ve öğrenciyi daha fazla etkiler." ifadesiyle görsellerin tarih öğretimindeki yerini açıklamıştır. K4 rumuzlu öğretmen ise "Görsellerin tarih konuların öğretimdeki yeri tartışılmaz derecede önemlidir. Tarihi bilgileri analiz etmede, grafik ve tabloları okumak bilgilerin daha fazla akılda kalmasını sağlar. Çünkü görseller hatırlamayı kolaylaştırır." K6 rumuzlu katılımcı ise "Uzun sürekli öğrenme sağlar. Tablo ve grafiklerle analiz ve değerlendirme gibi üst düzel düşünme becerileri gelişir. Fotoğraflarla merak duygusu uyanır ve öğrenme kalıcı olur." görüşleri ile ifadesiyle görsel ögelerin tarih öğretiminde çok önemli materyaller olduğunu belirtmişlerdir.

Tarih öğretiminde tarihi karakterlerin kullanımı

Katılımcılara yöneltilen diğer bir soru "Sizce tarihi karakterlerin, sosyal bilgilerde yer alan tarih konularının öğretimindeki yeri nedir?" olarak belirlenmiştir. Katılımcı öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplara ilişkin verilerin analizinden elde edilen bulgulara Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. "Tarih Öğretiminde Tarihi Karakterlerin Kullanımı" Temasına İlişkin Bulgular

Tema	Kodlar	Katılımcılar	Açıklama
Tarih Öğretiminde Tarihi Karakterlerin Kullanımı	Tarih öğretimi için temel unsur	K1, K8, K4	Tarihi karakterlerin tarih öğretiminin vazgeçilmez bir bileşeni olduğu ifade edilmiştir.
	Sebep–sonuç ilişkisini kurma	K2, K6	Tarihi karakterlerin olayların nedenlerini ve sonuçlarını anlamada öğrencilere yardımcı olduğu belirtilmiştir.
	Tarih bilinci ve sevgisi kazandırma	K3, K4	Tarihi karakterlerin tanıtılmasının öğrencilere tarih bilinci, kimlik ve tarih sevgisi kazandırdığı ifade edilmiştir.
	İlgi ve motivasyonu artırma	K6, K8	Tarihi karakterlerin öğrencinin konuya ilgisini, derse yönelik motivasyonunu artırdığı vurgulanmıştır.
	Rol-model olma	K8	Öğrencilerin tarihi karakterleri örnek aldıkları ve bu kişilerin yaşam öykülerinin öğrenciyi derse çektiği belirtilmiştir.
	Öğrenmeyi destekleme	K1, K6	Tarihi karakterlerin kısa film veya sunumlarla aktarılmasının öğrenmeyi ve hatırlamayı kolaylaştırdığı ifade edilmiştir.

Katılımcıların soruya vermiş oldukları yanıtların analizine göre, tarihi karakterlerin tarih öğretimi için önemli bir unsur olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (Tablo 3). Örneğin; K1 rumuzlu katılımcı tarih konularının öğretiminde tarihi karakterlerin kullanılması gerektiğini belirtirken K2 rumuzlu katılımcı öğretmen "Tarih konuları tarihi olayların sonucunda belirlenir. Bu olaylardan sebep sonuç ilişkisi öğrenciye kavratılmalıdır. Tarihi karakterler de olayların sebep ve sonuçlarını etkileyeceği için tarih öğretiminde önemli bir yer tutar." yanıtı ile sebep-sonuç ilişkisi kurmada tarihi karakterlerin rollerine değinmiştir. K3 rumuzlu katılımcı öğretmen "Tarihi uluslar ve liderler yapar. Tarihi karakterlerin tanınması le öğrenilmesi tarih sevgisi ve bilinci kazandırır" yanıtı ile tarihi karakterlerin tarihteki yerini ve öğrencilere olan etkisinden bahsetmiştir. K6 rumuzlu katılımcı "Tarihi karakterler konuya ilgiyi ve öğrencinin öğrenme becerisini artırır. Örneğin, her tarihi dönemde mutlaka o döneme damgasını vurmuş kahramanların yaptıkları öğrencinin ilk aklına gelen olur. Tarihi kahramanların kısa filmler ile çocuklara sunulması o konu ve derse olan ilgiyi arttırır." yorumu ile görüşünü dile getirmiştir. K8 rumuzlu katılımcı ise tarihi karakterlerin sosyal bilgiler dersinin olmazsa olmazlarından olduğunu belirterek öğrencilerin bu karakterleri rol-model aldığından ve bu karakterlerin hayat hikayelerinin konuya olan ilgilerini arttırdığını ifade etmiştir.

Tarih konularının öğretiminde karşılaşılan sorunlar

"Sosyal bilgilerde yer alan tarih konularının öğretiminde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?" sorusu katılımcı öğretmenlere yöneltilmiştir. Soruya ilişkin katılımcıların vermiş oldukları yanıtların analizi sonucunda elde edilen bulgular şöyle ifade edilebilir:

Tablo 4. "Tarih Konularının Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar" Temasına İlişkin Bulgular

Tema	Kodlar	Katılımcılar	Açıklama
Tarih Konularının Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar	Konu yoğunluğu	K1, K2, K4	Müfredatın hacminin fazla olması, öğretmenlerin konuları planlanan sürede yetiştirmesini zorlaştırmaktadır.
	Ders saatinin yetersizliği	K1, K2, K8	Tarih konularını derinlemesine işlemek için ayrılan sürenin yetersiz olduğu ve konuların aceleyle geçildiği belirtilmiştir.
	Konuların öğrenci seviyesine uygun olmaması	K1, K6	5. sınıf düzeyine göre bazı medeniyet konularının soyut ve ağır geldiği ifade edilmiştir.
	Tekrar yapamama ve kalıcılık sorunu	K4, K7	Yoğun içerik nedeniyle tekrar yapılamadığı için bilgilerin kalıcılığının azaldığı belirtilmiştir.
	Kronolojik bütünlük eksikliği	K5, K6	Türk ve dünya tarihindeki gelişmelerin bütünlük içinde sunulmaması, öğrencilerin neden–sonuç ilişkisini kurmasını zorlaştırmaktadır.
	Öğrencilerin konular arası bağlantı kuramaması	K2, K5	Olayların öncesi-sonrası ve süreç bütünlüğünün görülmemesi nedeniyle öğrencilerin tarihi süreçleri kavrayamadığı belirtilmiştir.
	LGS'de katsayının düşük olması	K7, K8	Sosyal bilgilerin merkezi sınavlarda düşük puan ağırlığına sahip olması nedeniyle öğrencilerin derse ilgi göstermediği ifade edilmiştir.
	Önemli konulara yeterince zaman ayrılamaması	K1, K4, K6, K7, K8	Az ders saati nedeniyle kapsamlı konuların gerektiği kadar işlenemediği belirtilmiştir.

Tablo 4'te katılımcı öğretmenler genellikle konu yoğunluğunun fazla ders saatinin az olmasından dolayı tarih konularının öğretiminde sorun yaşadıklarını belirttikleri görülmektedir. Örneğin K1 rumuzlu katılımcı öğretmen "6. ve 7. sınıflarda konu yoğunluğu çok fazla. Diğer öğrenme alanına belirtilen takvimde geçmekte zorlanıyorum yetişmiyor. 5. sınıflar da Anadolu ve Mezopotamya medeniyetlerini öğrenirken öğrenciler zorlanıyorlar. Bu konular daha üst sınıflarda verilebilir. Bunun için de ders saatinin yeterli olması gerekmektedir." ifadesiyle müfredata yönelik sorunu dile getirmiştir. Benzer şekilde K2 rumuzlu öğretmen "Ders saati sayısı yeterli değil. Öğrenciler tarihi konular anlatılırken söz konusu olayların öncesi ve sonrasını, gelişim sürecini anlamakta güçlük çekiyorlar. Çünkü olayların sonrası bir sonraki yılda anlatılıyor. Bu aşamada öğrenciler daha önce anlatılan tarihi konuyu unutuyorlar."; K4 rumuzlu katılımcı "Müfredat çok yoğun. Bu nedenle konuların tekrar edilmesine fırsat kalmıyor. Tarih konularında

tekrar edilmeyince çabuk unutuluyor. Kısa sürede öğrenmek öğrencilerin konuyu öğrenme yerine ezberlemelerine neden oluyor." yorumları ile müfredata yönelik sorunları ifade etmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerin tarih konularını öğretmede yaşadıklarını ifade ettikleri diğer bir sorun, tarih konularında kronolojik sıralama ve bütünlüğün olmamasıdır. Örneğin K5 rumuzlu katılımcı "Tarih konularında bir bütünlük yok. Örneğin, Türk tarihindeki gelişmeleri anlatırken aynı zamanda Avrupa'da yaşanan gelişmeleri öğrenciler kavrayamıyor. Olaylar arasında kronolojik sıralama yok. Bu nedenle öğrenciler olaylar arasındaki neden sonuç ilişkisine kavrayamıyorlar." görüşü ile karşılaştığı sorunu ifade etmiştir. K8 rumuzlu katılımcı ise "Birincisi süre sıkıntısı, ikincisi LGS gibi sınavlarda dersimizin puanının (katsayısının) Matematik, Fen Bilimleri ve Türkçe derslerine göre düşük olması sebebiyle öğrencilerin ikinci plana atması. Maalesef bazı önemli konuların ders saatinin azlığı nedeniyle yeterince üzerinde duramıyoruz." ifadesiyle yaşadığı sorunları dile getirmiştir.

Tarih konularının öğretiminin etkililiğini artırmak için yapılabilecekler

Katılımcılara yöneltilen diğer bir soru ise "Sizce sosyal bilgilerde yer alan tarih konularının öğretiminin etkililiğini artırmak için neler yapılabilir?" şeklindedir. Buna göre elde edilen verilere Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5. "Tarih Konularının Öğretiminin Etkililiğini Artırmak İçin Yapılabilecekler" Temasına İlişkin Bulgular

Tema	Kodlar	Katılımcılar	Açıklama
Tarih Konularının Öğretiminin Etkililiğini Artırmak İçin Yapılabilecekler	Eğlenceli ve dikkat çekici materyal geliştirme	K1, K5, K7	Animasyon, çizgi film ve görsel açıdan zengin materyallerin kullanılması gerektiği belirtilmiştir.
	Ders kitaplarının zenginleştirilmesi	K1, K4, K7	Ders kitaplarının öğrenciler tarafından sıkıcı bulunması nedeniyle daha nitelikli içeriklerle güncellenmesi önerilmiştir.
	Ders saatinin artırılması	K1, K2, K4, K6, K8	Tarih konularının kapsamı dikkate alındığında daha fazla ders saatine ihtiyaç duyulduğu vurgulanmıştır.
	Video içeriklerinin artırılması (EBA vb.)	K5, K2	MEB tarafından eğlenceli, öğretici video içeriklerinin hazırlanması gerektiği ifade edilmiştir.
	LGS katsayısının artırılması / sosyal bilgilerin sınavda yer alması	K2, K3, K4	Öğrencilerin motivasyonunu artırmak için sosyal bilgilerin sınavlardaki ağırlığının artırılması gerektiği belirtilmiştir.
	Müfredat düzenlemesi (kronolojik sıralama)	K2, K5	Öğrencilerin tarihsel süreçleri daha iyi anlaması için içeriklerin kronolojik bütünlük içinde düzenlenmesi önerilmiştir.
	Yeni konuların eklenmesi	K6	"Çağdaş Dünya Tarihi", "Temel Vatandaşlık" gibi konuların programa dahil edilmesi önerilmiştir.
	Görsel ve hikâyeleştirilmiş içerik kullanımı	K6, K7, K8	Kısa çizgi filmler ve hikâyeleştirilmiş içeriklerin ilgi çekiciliği artırdığı belirtilmiştir.
	Örnek şahsiyetlerle öğretim	K5, K8	Tarihi şahsiyetlerin kişilik özellikleri üzerinden dersin daha zevkli hâle getirilebileceği ifade edilmiştir.

Katılımcılar, tarih konularının öğretiminin etkililiğini artırmak için eğlenceli materyallerin hazırlanması, EBA video içeriklerinin attırılması, sanal müzelerin çeşitliliğinin artması, LGS katsayısının artırılması, müfredatın tarihsel kronolojik sıralama göz önüne alınarak düzenlenmesi, ders saatinin artırılması, daha çok görsel içeriklere yer verilmesi, etkinlikler yapılması gibi önerilerde bulunmuşlardır. Örneğin, K1 rumuzlu katılımcı öğretmen "Animasyonlar kullanılmalı. Ders kitapları çok yetersiz ve öğrenciler tarafından sıkıcı bulunuluyor. Bu nedenle özel yayınlar gibi dikkat çekici olmalı." şeklinde ilgili soruyu yanıtlamış tarih konularının öğretiminin etkililiğini artırmak için ders kitaplarının zenginleştirilmesi gerektiğini dile getirmiştir. K2 rumuzlu katılımcı "Öncelikle sosyal bilgiler ders saatleri mutlaka artırılmalıdır. Tarihi konularla ilgili Millî Eğitim Bakanlığı tarafından eğlenceli video içerikleri hazırlanmalıdır. Öğrencilerin tarih derslerine olan ilgisinin artması için lise giriş sınavlarında ağırlık

katsayıları artırılmalıdır. Matematik, Türkçe gibi derslerin kat sayıları yüksek olduğu için öğrencilerin bu derslere karşı ilgisi sosyal bilgiler dersine göre çok daha fazla." açıklamasıyla soruya ilişkin görüşlerini ifade etmiştir. Benzer şekilde K3 rumuzlu katılımcı da LGS'de sosyal bilgiler dersinin yer alması ve tarih katsayısının arttırılması gerektiğini belirtmiştir. K6 rumuzlu katılımcı öğretmen "Çağdaş dünya tarihi", "Temel düzeyde vatandaşlık" konularının müfredata eklenmesi gerektiğini belirterek ders saatinin de bu yönde güncellenmesinin zorunluluk olduğunu dile getirmiştir. K8 rumuzlu katılımcı öğretmen ise "Önemli konularla ilgili kısa çizgi filmler çekilebilir ki bazı konularda var ve bunlar oldukça öğretici oluyor. Bazı konuları hikayeleştirmek fayda sağlıyor. Ders süreside 3 değil 5 saat olursa gayet verimli olacaktır. Örnek şahsiyetler ve bu şahsiyetlerin kişiliği anlatılarak ders daha zevkli hale getirilebilir." ifadesiyle konuya ilişkin görüşünü dile getirmiştir.

Tartışma ve sonuç

Tarih öğretiminde harita kullanımına yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerinin analizi neticesinde, haritaların görsel bir materyal olduğu için tarih konularını somutlaştırmada önemli bir materyal olduğu, öğrencilerin tarih konusunu daha iyi anladığı, yer ve zaman ilişkisini haritalar sayesinde kurabildiği, harita okuma becerisi kazandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Haritalar aracılığıyla tarihi olayların mekânsal ilişkilendirilmesi yapılarak, öğrenilen konuların ezber ve hikâye olması ortadan kaldırılarak konuların somutlaştırılması sağlandığı ifade edilmektedir (Akengin, 2015). Ayrıca tarihi olayların geçtiği dönemde coğrafi şartların haritalar ile öğrencilere aktartılmasının etkili olduğu belirlenmiştir. Kaymakcı (2016), tarih derslerinde harita kullanımının; tarihsel olayların gerçekleştiği mekânı belirleme, bu mekânın olay üzerindeki etkisini anlama ve tarihsel olaylara ilişkin bilgileri düzenleme ve çözümleme gibi çeşitli becerilerin kazandırılmasına katkı sağladığını vurgulamaktadır.

Sosyal bilgiler ders içeriğindeki tarih konularında görsel ögelerin kullanılmasının öğrencilerin konuyu somutlaştırmalarında, tarih öğretiminde, dersi sevdirmede, kalıcı öğrenme sağlamada, merak uyandırmada, üst düzey düşünme becerisinin gelişmesinde etkili olduğunu ifade ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Görsel öğelerin kullanımı, içeriği kavramaya yardımcı olur, dikkat çekip, motive ederek, soyut ve karmaşık konuların anlaşılmasını sağlamasının yanında, konuyu daha iyi özümsemeye sağladığı, okuyucuya konu üzerinde düşünme imkânı sağladığı (İhsanoğlu ve Çelen, 2023; Subaşı, 2019; Şahin, 2014) ifade edilerek, öğrenmelerin çoğunun görsel betimlemelerle gerçekleştiği vurgulanmaktadır (Sidekli vd., 2014). Ulusoy ve Gülüm (2009) tarafından da sosyal bilgiler dersinde özellikle soyut konuların ele alındığı tarih kazanımlarında fotoğraf, harita, resim, grafik gibi görsel materyallerin daha etkili olacağına dikkat çekmiştir.

Sosyal bilgiler dersi tarih konularının öğretiminde tarihi karakterlerin yeri katılımcılara diğer bir soru olarak yöneltilmiştir. Konuya ilişkin katılımcı öğretmenler tarihi karakterlerin, tarih konularını öğretmede ve kavranmasında önemli olduğunu ve kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca bu karakterlerin öğrencilerin tarih konularını merak etmelerini sağlayarak tarihe ve derse olan ilgilerini de arttırdığını, tarih bilinci kazandıklarını ifade ettikleri tespit edilmiştir. Tarih konularının öğretiminde tarihi karakterlerin kullanımı, öğrencilerde milli ve manevi duygular ile tarih bilinci aşılamaya katkı sağlayarak, öğrencinin kendisini tarihi şahsiyetin yerine koyarak olayı ve dönemi anlamasına katkı sağladığı, bu yöntemin tarih öğretimindeki ve rolünün etkililiğinin kabul gören bir gerçek olduğu belirtilmektedir (Akhan, 2020; Dolmaz ve Kılıç, 2017; Köstüklü, 2006).

"Sosyal bilgilerde yer alan tarih konularının öğretiminde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?" sorusuna ilişkin katılımcıların vermiş oldukları yanıtların analizi sonucunda, tarih konularının müfredatta yoğun ancak ders süresinin yetersiz olması, bazı tarih konularının öğrenci seviyesine uygun olmaması, konular arasında bütünlük ve kronolojik sıralama olmamasının öğrencilerin kafasını karıştırdığı, LGS gibi sınavlarda sosyal bilgilerin yer almaması, tarih katsayısının düşük olmasından dolayı öğrenciler tarafından yeterince ilgi görmemesi gibi sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. İlgili literatürde yer alan çalışmalar incelendiği, tarih konularının öğretiminde karşılaşılan sorunlar genel olarak, ders saatinin yetersizliği, kitap içeriklerinin yüzeysel olması, konuların öğretimindeki sürenin yetersizliği, müfredatın yoğun olması, konuların ezberciliğe yönlendirmesi gibi sorunların yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır (Günal ve Kaya, 2016; Metin-Göksu, 2020; Sadık-Yılmaz ve Avcı, 2018; Yıldız, 2003). Keçe (2013) bu araştırmadan elde edilen sonuçla benzer şekilde sosyal bilgiler tarih konularında kronolojik sıralamanın dikkate alınmadığını bu sebeple öğrencilerin olaylar arasında neden-sonuç ilişkisini kuramadığını ortaya koymuştur.

Katılımcılara yöneltilen diğer bir soru ise "Sizce sosyal bilgilerde yer alan tarih konularının öğretiminin etkililiğini artırmak için neler yapılabilir?" şeklindedir. Katılımcılar, tarih konularının öğretiminin etkililiğini artırmak için eğlenceli materyallerin hazırlanması, EBA video içeriklerinin attırılması, sanal müzelerin

çeşitliliğinin artması, LGS katsayısının artırılması, müfredatın tarihsel kronolojik sıralama göz önüne alınarak düzenlenmesi, ders saatinin artırılması, daha çok görsel içeriklere yer verilmesi, etkinlikler yapılması gibi önerilerde bulunmuşlardır. Öner (2017), araştırmasında EBA platformunda yer alan içeriklerin sosyal bilgiler ve tarih öğretmenleri tarafından yetersiz bulunduğunu ortaya koymuştur. Keçe (2013) ile Ulusoy ve Gülüm (2009) tarafından yapılan çalışmalarda sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarih konularında kullandıkları görsellerin ve eğlenceli materyallerin öğrenciler üzerinde etkisinin daha fazla olduğunu tespit etmiştir. Özcan (2019)'un araştırmasında öğrencilerin aktif konumda yer aldığı etkinliklerle tarih konularının işlenmesinin öğrenciler üzerinde pekiştirme, güdülenme, derse katılım gibi olumlu etkiler gösterdiğini belirlemiştir.

Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda,

- Sosyal bilgiler ders kitabında yer alan tarih konularında harita ve diğer görsel ögelere daha fazla yer verilmesi,
- Tarihi karakterlere ve bu karakterlerin biyografilerine sosyal bilgiler ders kitabında daha fazla yer verilmesi,
- Sosyal bilgiler ders içeriğinde tarih konularının öğrenci seviyesine göre düzenlenmesi,
- Sosyal bilgiler ders saatinin arttırılması,
- EBA platformunda tarih konuları ile ilgili öğrencilerin ilgisini çekebilecek içeriklerin çeşitlendirilmesi, önerilmektedir.

Ek bilgi

Yazarlar, makaleye eşit oranda katkı sunmuş ve makalede raporlanan çalışmanın yapılması ve raporlanmasında herhangi bir çıkar çatışması beyan etmemişlerdir.

ORCID ve iletişim

Tuğçe Gamze İşçi http://orcid.org/0000-0002-0287-9886, E-posta: tugcegamzeisci@gmail.com

Ayşegül Dönmez http://orcid.org/0000-0002-5074-6295, E-posta: adonmez@gazi.edu.tr

Kubilay Yazıcı http://orcid.org/0000-0002-6057-8192, E-posta: kyazici@ohu.edu.tr

Kaynaklar

Akengin, H. (2015). Tarih öğretiminde kullanılan haritalar üzerine bir değerlendirme. *Turkish History Education Journal, 4(*1), 122-155. https://doi.org/10.17497/tuhed.185624

Akhan, O. (2020). Sınıf öğretmenlerinin tarih konularının öğretimine yönelik görüşleri. *International Primary Education Research Journal, 4*(1), 72-80. https://doi.org/10.38089/iperj.2020.25

Avcı-Akçalı, A. (2015). Kuram ve uygulamada sınıf dışı tarih öğretimi algısı: Öğretmen ve aday öğretmen görüşleri. *Eğitim ve Bilim, 40*(181). https://doi.org/10.15390/EB.2015.4299

Avcı-Akçalı, A., & Aslan, E. (2016). Tarih öğretiminde yerel tarih kullanımının akademik başarıya ve tarihsel düşünme becerilerine etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 36*(2), 375-397. https://dergipark.org.tr/en/pub/gefad/issue/29793/320354

Bal, M. S. (2014). Türkiye'de tarih öğretiminin sorunları ve çözüm yolları konusunda öğretmen adayı ve öğretmen görüşlerinin karşılaştırılması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(15), 371-387. https://dergipark.org.tr/en/pub/mkusbed/issue/19555/208679

Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry & resaerch design: Choosing among five approaches* (3rd ed.). Sage.

Çatak, M. (2015). Türkiye'de sosyal bilgiler eğitim programlarinin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, (62), 69-94. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2569019

Demircioğlu, İ. H. (2007). Tarih öğretiminde filmlerin yeri ve önemi. *Bilig, 2007*(42), 77-93. https://bilig.yesevi.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/2836-published.pdf

Dolmaz, M., & Kılıç, R. (2017). Sosyal bilgiler dersi tarih konularının öğretiminde aktif öğrenme ve öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *International Journal of Field Education, 3*(1), 42-59. https://dergipark.org.tr/en/pub/ijofe/issue/30889/334330

Günal, H., & Kaya, R. (2016). Tarih öğretmenlerinin tartışmalı ve hassas konuların öğretimi sırasında yaşadıkları çekince ve sorunlar (Erzurum örneği). *Turkish History Education Journal, 5*(1), 44-73. https://doi.org/10.17497/tuhed.279913.

Hali, S. (2014). Tarih öğretimi ve ders kitapları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2014(*3), 158-166. https://dergipark.org.tr/en/pub/goputeb/issue/33496/380657

İhsanoğlu B., & Çelen, Y. (2023). 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarındaki görsel kullanımının yeterlik düzeyi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi, 6*(2), 142-166. https://doi.org/10.46762/mamulebd.1263785

Kaymakcı, S. (2016). Tarih öğretiminde harita becerilerinin gerekliliği üzerine bir çalışma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19*(3). https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/712083

Keçe, M. (2013). Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan tarih konuları: öğretmen görüşlerine dayalı nitel bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 11*(4), 343-361. https://dergipark.org.tr/en/pub/tebd/issue/26090/274935

Keleşoğlu, S., & Yiğit, E. Ö. (2017). Yenilikçi tarih öğretimi hizmet içi eğitim programının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 50(*1), 161-187. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000001391

Keleşzade, G., Güneyli, A., & Özkul, A. E. (2018). Sosyal yapılandırmacı öğrenmeyi ve tarihsel düşünme becerilerini geliştirmeyi temel alan tarih öğretiminin etkililiği. *Eğitim ve Bilim, 43*(195). https://doi.org/10.15390/EB.2018.7479

Köksal, H. (2007). İlkçağ 'da vatandaşlık eğitimi olarak tarih öğretimi. *Kastamonu Education Journal, 15*(1), 271-278. https://dergipark.org.tr/en/pub/kefdergi/issue/49108/626722

Köstüklü, N. (2004). İlk ve orta öğretimde tarih öğretimi problemler ve öneriler. *Erdem, 14*(41), 1-28. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/683152

Köstüklü, N. (2006). *Sosyal bilgiler ve tarih öğretimi*. Sebat Matbaacılık.

Metin-Göksu, M. (2020). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarih konularının öğretimine yönelik görüşleri. *Kastamonu Education Journal, 28*(5), 1946-1955. https://doi.org/10.24106/kefdergi.4039

Öner, G. (2017). Sosyal bilgiler ve tarih dersleri için alternatif bir kaynak: eba. gov. tr. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2017*(9), 227-257. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/406736

Özcan, E. (2019). İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersi tarih konularının aktif öğrenme modeliyle öğretilmesine ilişkin bir eylem araştırması. *International Journal of Scholars in Education, 2*(1), 58-74. https://dergipark.org.tr/en/pub/ueader/issue/46537/570503

Rose, P., Beeby, J., & Parker, D. (1995). Academic rigour in the lived experience of researchers using phenomenological methods in nursing. *Journal of Advanced Nursing, 21*, 1123-1129. https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.1995.21061123.x

Sadık-Yılmaz, H., & Avcı, H. E. (2018). Türkiye'de tarih öğretiminde karşılaşılan problemler üzerine bir araştırma. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6*(12), 320-344. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/612153

Sidekli, S., Er, H., Yavaşer, R., & Aydın, E. (2014). Sosyal bilgiler öğretiminde alternatif bir yöntem: Karikatür. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2014*(2), 151-163. https://dergipark.org.tr/en/pub/goputeb/issue/7322/95817

Sönmez, V. & Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri.* Anı Yayıncılık.

Subaşı, Y. (2019). Türkiye ve İran sosyal bilgiler ders kitaplarının tasarım boyutu açısında karşılaştırılması. *International Journal of Social Science Research, 8*(2), 141-159. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/912275

Şahin, M. (2014). Sosyal bilgiler ders kitaplarının görsel tasarım ilkeleri açısından değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23*(1), 31-46. https://dergipark.org.tr/en/pub/cusosbil/issue/32277/353146

Şengül-Bircan, T., & Safran, M. (2013). Tarih öğretiminde haritaların önemi ve kullanımı. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(*2), 461-476. https://dergipark.org.tr/en/pub/kefad/issue/59471/854622

Topal, N., Körükçü, M., & Uluçay, A. (2020). Tarihimi ne kadar biliyorum: Almanya'da yaşayan Türk gençlerinin Türk tarihine yönelik algıları. *Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi, 3*(4), 36-51. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tudad/article/816626

Topçu, E. (2016). Ortaokulda tarih eğitimi: Yapısal sorunlar ve çözüm önerileri. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi, 1(*1), 22-35. https://dergipark.org.tr/en/pub/tubad/issue/52289/684180

Turan, R. (2016). "Milli Tarih" ten "Sosyal Bilgiler" e Türkiye'de ilköğretim düzeyinde tarih öğretimi. *The Journal of Academic Social Science Studies, 8*(49), 257-278. https://doi.org/10.9761/JASSS3599

Ulusoy, K., & Gülüm, K. (2009). Sosyal bilgiler dersinde tarih ve coğrafya konuları işlenirken öğretmenlerin materyal kullanma durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 10*(2), 85-99. https://dergipark.org.tr/en/pub/kefad/issue/59518/855943

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, Ö. (2003). Türkiye'de tarih öğretiminin sorunları ve çağdaş çözüm önerileri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(15), 181-190. https://dergipark.org.tr/en/pub/erusosbilder/issue/23748/253003

Yılmaz, K. (2008). A vision of history teaching and learning: Thoughts on history education in secondary schools. *The High School Journal, 92*(2), 37-46. https://www.jstor.org/stable/40660807

Etik beyan

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul onayına ilişkin bilgi

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı = Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Etik değerlendirme kararının tarihi=29.11.2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası=2023/19-43